

Key words: features of study, methodical preparation, moral and ethical, a novel, a historical epoch, a man, a character, human and national values, time, next generations.

Стаття надійшла до редакції 22.03.2017 р.
Прийнято до друку 25.05.2017 р.
Рецензент – д.п.н., проф. Сташевська І. О.

УДК 372.8

І. В. Касьяненко

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ІЗ КРАЄЗНАВСТВА І ТРАДИЦІЙ РІДНОГО КРАЮ

Зміна підходів до викладання гуманітарних дисциплін вимагає переглянути наше ставлення до розвитку практичних умінь учнів. Адже дуже багато вчителів ще не надають належного значення виробленню навичок «творчого опрацювання інформації». Дотримання балансу між сумою знань, що засвоїв учень, і сформованими вміннями й навичками стає значною проблемою для вчителів на сучасному етапі реформування гуманітарної шкільної освіти.

Якщо філологічні знання передбачають розуміння і збереження в пам'яті основних термінів, періодів, подій, а значить, висновків і закономірностей, що походять із вивченого, то стає зрозумілим, що учень свідомо запам'ятовує тільки те, що проходить через його пізнавальну діяльність, до чого він доклав зусиль. Учень ніколи не оволодіє знаннями по-справжньому, якщо вони надаються йому у «готовому вигляді».

Досягнення цих цілей у першу чергу залежить від особистості вчителя. Саме він є і сценаристом, і режисером. Саме від його педагогічної майстерності під час уроку, від правильно розставлених акцентів і наданих ролей кожному учаснику навчального процесу залежить результативність уроку.

Тільки творчий учитель зможе виховати творчу особистість, бо урок – це завжди творчість і пошук. І педагоги повинні прагнути, щоб сучасний урок української мови був для дітей цікавим, радісним, щоб розкривав творчий потенціал особистості. Адже в наш час інтерес до розвитку творчості зростає. І це не випадково: змінюється світ, змінився статус нашої держави.

Мета статті – розглянути основні шляхи розвитку творчих здібностей учнів на уроках мови і літератури через використання матеріалів краєзнавчого характеру.

Проблему формування творчих здібностей учнів досліджували вітчизняні вчені, такі, як: М. Сказкін, Я. Пономарьов, В. Моляко,

Н. Лейтес, О. Біляєв, М. Вашуленко, Л. Скуратівський, Г. Шелехова, О. Кучерук та ін.

Ідей щодо продуктивного навчання у світовій та вітчизняній педагогіці багато, та всі вони так чи інакше стосуються одних постулатів. Гордон Драйден із цього приводу сказав, що ідея – це нова комбінація старих елементів. Нових елементів немає, є тільки нові комбінації. Справжній творчий учитель з хорошої ідеї чи інновації зуміє зробити традицію, бо один урок в житті дитини не дає остаточного результату. Потрібна лиш чітка, логічна і послідовна система, яка покаже свій результат через багато років у дорослому житті школяра.

Загалом творчість розглядається як діяльність людини, спрямована, за влучним визначенням С. Рубінштейна, на створення чогось нового, оригінального, що входить не лише в історію розвитку самого творця, а й в історію науки, мистецтва.

Дослідник Н. Янчук, говорячи про роль учителя в розвитку творчих здібностей учнів, зазначає, що творчість як складне соціально-психологічне явище виявляється на особистісному рівні, але це явище треба формулювати, стимулювати. Адже людина має великі творчі можливості, хоча вона й не завжди вірить у власні сили, тому їй потрібно заохочувати до творчої діяльності.

Спираючись на концепції навчальних методів І. Лангера, М. Скаткіна, в основі яких лежить пізнавальна діяльність дітей, важливу роль у розвитку творчої самостійної діяльності школярів відіграє дослідницький метод, що є основоположним у методиці творчого навчання. Тобто навчання як творчого процесу відкриття дитиною світу.

Вивчаючи праці провідних педагогів та науковців, ми визначили, що метод дослідження, або відкриття, є основоположним у методиці творчого навчання, тобто навчання як творчого процесу відкриття дитиною навколишнього світу. Тому при викладені нового матеріалу необхідно не «начинити» учня знаннями, а надати дітям можливість самостійно здобувати необхідний матеріал. Для цього найоптимальнішими є інтерактивні методи навчання, що базуються на взаємодії й у взаємодії реалізуються (ажурна пилка, мозковий штурм, мікрофон, навчаючи – учусь, дерево рішень та багато інших). Рівноправність учасників активної взаємодії забезпечує кооперативна форма навчальної діяльності. Найефективнішими формами кооперативної діяльності є робота в парах, поетапна групова робота, робота в малих групах. Робота в групах не виключає інших форм (лекції, конференції тощо), а дає можливість зробити навчально-виховний процес більш ефективним.

Особливо ефективна на уроках ігрова діяльність учнів. Для досягнення цілей уроку можна використати ігри «Знайди зайве слово», «Так-ні», «Мозаїка», «Складалочка» «Упіймай помилку», «Шпаргалка», «Здивуй», «Редактор», «Конструктор», «Продовж ряд», «Додай нове» тощо. Усі навчальні ігри активізують увагу, підвищують інтерес до

вивчення предмета, проте вони не повинні мати анархічний характер, тому що мають спільні вимоги та методику проведення. Без чіткої організації класу, дотримання на уроці принципів послідовності, логічності неможливий позитивний результат.

Однією з проблем сучасного навчання є прагнення вчителя викликати в учнів зацікавленість до предмета при вивченні тієї чи іншої теми, тому важливим етапом вважаю мотивацію навчальної діяльності, цілепокладання уроку. Цьому сприяє створення проблемних ситуацій, які викликають інтерес до здобутих знань, мобілізують навички та вміння учнів стимулювати розвиток пізнавальної діяльності при розв'язанні проблемних завдань. Проблемне навчання ґрунтується як на колективній, так і на особистісно-орієнтованій парадигмі. Шляхи створення проблемних ситуацій на уроках української мови різні: видозміна мовного матеріалу, його систематизація, конструювання, дослідження.

Важливою умовою вважаємо створення ситуації успіху на уроці, надання можливості учневі відчувати віру у власні творчі здібності. Василь Олександрович Сухомлинський стверджував, що методи, які використовуються в навчальній діяльності, мають викликати інтерес у дитини до пізнання довкілля, а навчальний заклад має стати школою радості пізнання, творчості, спілкування. Основний сенс діяльності вчителя – допомогти дитині зрости успішною, відчувати радість від подолання труднощів. Шлях до розвитку творчого мислення лежить через розвиток спостережливості, асоціативного мислення, уміння говорити нове. Надзвичайно важливо навчити дитину спостерігати, бо чим більше матеріалу дає пам'ять, тим більше можливостей для комбінаційної роботи фантазії. У кожній педагогічній технології можна знайти саме ті методи й прийоми, спрямовані на розвиток творчих здібностей учнів. Однак жодна інновація не приживається на голому ґрунті, бо всі ефективні нові методи надійно прищеплюються тільки на міцному й здоровому «стовбурі» традиції, ростуть з її кореня, щоб потім через роки перерости в традицію, відбрунькувавши нові пагініці досконалості, що будуть знову названі інноваціями.

Діяльність учителя не закінчується із дзвоником з уроку. Для розвитку життєвих компетенцій учнів залучаю їх до участі у позакласній діяльності: шкільних святах; шевченківських днях; виховних заходах, присвячених українській мові та літературі; конкурсах імені Петра Яцика, імені Т. Г. Шевченка; шкільних, районних олімпіадах; літературно-музичних композиціях; усних журналах; предметному тижні.

Велику увагу необхідно приділяти роботі з обдарованими дітьми. Виходячи з того, що обдарована – це дитина, у якої рівень здібностей значно відрізняється від середнього, варто допомогти їй перш за все пізнати себе, свої здібності, нахили, відповідно використовувати свої можливості, реалізовувати свій творчий потенціал. Під час навчання

рекомендується використовувати різні прийоми роботи з обдарованими дітьми: творчі, тематичні, індивідуальні завдання, спрямовані на розширення та поглиблення знань, проблемно-ситуативні завдання, науково-дослідницьку діяльність.

Пріоритетним завданням навчально-виховного процесу в сучасній школі є всебічний розвиток школярів, зокрема творчих здібностей особистості. У сучасних умовах гуманізації й демократизації навчального процесу як ніколи актуальні дидактичні заповіді В. Сухомлинського. У книзі «Сто порад учителю» він писав, що немає абстрактного учня. Мистецтво й майстерність навчання і виховання полягає в тому, щоб розкривати сили й можливості кожної дитини, дати їй радість успіху в розумовій праці.

Розвивати творчі здібності можна по-різному. Окремі учні (обдаровані) переважно самостійно тренують свої задатки, щоб розвинути їх у здібності, і удосконалюють свої здібності, щоб вони стали творчими. Але для розвитку творчих здібностей більшості школярів важливою є саме роль учителя. Завдання педагога – управляти процесами творчого пошуку, йдучи від простого до складного: створювати ситуації, що сприяють творчій активності та спрямованості школяра, розвивати його уяву, асоціативне мислення, здатність розуміти закономірності, прагнення постійно вдосконалюватися, розв'язувати дедалі складніші творчі завдання.

І єдиним найефективнішим засобом досягнення мети є інноваційні технології навчання. Інноваційний підхід забезпечує позитивну мотивацію здобуття знань, активне функціонування інтелектуальних і вольових сфер, сприяє розвитку творчої особистості.

Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, покладена в основу інноваційних технологій навчання. Багато з них варті уваги сучасного педагога, який прагне дати якісний рівень знань, зробити урок цікавим, досягти максимального взаєморозуміння і співпраці між вчителем і учнем.

На уроках літератури для розвитку творчих здібностей учнів можна використовувати блок – схеми. Треба зауважити, що учні самі оцінюють ефективність опорних схем, адже «так цікавіше, зрозуміліше і легше». Часто спонукаю дітей до самостійного складання зорових опор. При цьому оцінюють оригінальність підходу. Звичайно, для цього учні мають бути підготовлені.

Етапи підготовчої роботи по складанню зорових опор:

1. Учитель пояснює матеріал, ілюструє прикладами і паралельно складає схему–опору на дошці. При цьому не припиняється живий діалог з учнями, які допомагають підібрати приклади, вносять пропозиції щодо правильної побудови опори.

2. Аналізований навчальний матеріал (не забуваємо про роботу в групах, колективне обговорення проблеми) учитель представляє у

вигляді схеми-опори, зумисне пропускаючи деякі її складові частини. Учні повинні «відновити» схему, користуючись правилом у підручнику.

3. Учитель не пояснює матеріал, лише записує на дошці низку прикладів, що ілюструють правило. Завдання учнів – «перетворити» текст правила в опорну схему, дібрати приклади для ілюстрації теоретичних положень з довідки на дошці.

4. Удома за власноруч складеною схемою учні готують усне лінгвістичне повідомлення, добирають приклади.

5. Учні отримують випереджувальне завдання: самостійно скласти зорову схему-опору до теми, яка буде вивчатися. На уроці декілька учнів презентують свою роботу, виступаючи у ролі вчителя, пояснюють новий матеріал. Оцінюється не тільки правильна, а й оригінальна подача нової теми.

Як бачимо, поступово учні привчаються до роботи з підручником, іншими джерелами, адже останній етап передбачає саме творчий підхід. Учні «малюють» основні теоретичні поняття у вигляді структур, матриць, пірамід, нерідко у зошитах з'являються «сонечка», «хмарки», «чарівні квіти». Організована таким чином робота сприяє підвищенню навчальної активності школярів, усуває їхню природну скутість (запитати у свого товариша значно простіше, ніж у вчителя), дає змогу кожному учневі засвоювати навчальний матеріал у природньому йому темпі, а також є дієвим засобом у посиленні індивідуалізації навчання. Сучасна методика нагромадила багатий арсенал прийомів інтерактивного навчання від найпростіших («Робота в парах», «Ротаційні (змінні) трійки», «Карусель», «Мікрофон») до складних («Мозковий штурм», «Мозаїка», «Аналіз ситуації»), а також імітаційні ігри, дискусії, дебати. Уміле застосування різноманітних форм роботи, на мою думку, дасть змогу вчителю успішно розв'язати порушені проблеми.

Форми роботи для розвитку творчих здібностей на уроках української літератури: робота творчих майстерень (написання авторських віршів, оповідань, казок), проведення народознавчих свят, випуски художніх газет, інсценізація уривків із творів, які вивчаються за програмою, види творчих робіт на основі неповного тексту: а) написання кінцівки поданого тексту; б) написання творів за поданим початком і закінченням; в) відтворення кількох пропущених епізодів; г) творчі роботи за поданою канвою. Ілюстрації учнів до прочитаних творів, проведення літературних «Брейн-рингів», конкурси авторських віршів, організація виставок «З бабусиної скрині», «Народознавчі свята на Україні», використання граматичної та лінгвістичної казки, використання нетрадиційного дидактичного матеріалу, створення комп'ютерних презентацій, використання елементів гри, створення учнями власних проєктів, творчі перекази учнів на основі неповного тексту.

Основними видами мотивації, на які орієнтуються у процесі вивчення літератури, – це співтворчість та співпраця, утвердження почуття гідності особистості. Уроки літератури – це уроки пошуку

істини, людинознавства, гуманізму, своєрідна репетиція дорослого життя. Намагаюся формулювати запитання, які не передбачають прямої відповіді, вислуховую думку кожного. Ось одне із запитань, які ставляться під час аналізу літературних творів у 8 класі: чи змогли б ви стати адвокатом Калитки? Співчуття чи сміх він викликає? («Сто тисяч» І. Карпенка-Карого).

Проблемно-пошуковий підхід цінний уже й тим, що учні мають змогу порівнювати різні твори. Потрібно навчати дітей працювати не стільки з критичними матеріалами, як з текстом, і виділяти основне, систематизувати матеріал, порівнювати твори різних авторів, однакові за темою (тема землі, матері у літературі XIX століття).

Знання людиною свого родоводу, історії свого народу, літератури рідного краю – це такий компонент цивілізації, який і робить людину власне людиною, тому саме краєзнавчому матеріалу в наш час належить важлива роль у навчанні та вихованні учнів. Краєзнавчий матеріал є ефективним засобом, що сприяє формуванню знань учнів, заснованих на сприйнятті навколишнього світу, розвитку та зміцненню в дітей почуття любові до рідного краю; формування моральної особистості громадянина й патріота України. Поряд із навчальною краєзнавчий матеріал виконує виховну та розвивальну функції, тобто він сприяє вихованню в учнів любові до рідного краю, відповідального, гуманного ставлення до природи й праці людей. Використання краєзнавчого матеріалу під час уроку дає змогу ілюструвати основний програмовий матеріал; збуджувати інтерес учнів до нової теми; розвивати самостійність і підвищення їх активності; пов'язувати навчання з життям. Найдоречніше й найактуальніше поглиблювати знання учнів із краєзнавства на уроках розвитку зв'язного мовлення, уроках літератури рідного краю. Краєзнавчий матеріал за своїм змістом є дуже різноплановим (природничим, історичним, літературним, географічним і т. д.). Основними джерелами його надходження є краєзнавча література (науково-популярна, довідкова, художня); місцева періодична преса (обласні та районні газети і журнали); власні спостереження учителя та учнів за природою та працею людей своєї місцевості; матеріали краєзнавчих музеїв, краєзнавчих куточків; натуральні наочні краєзнавчі посібники; ілюстрації, малюнки, фотокартки, відеозаписи із зображенням місцевих краєвидів, рослин, тварин, архітектурних пам'яток і т. ін.; спогади, розповіді старожилів про свій край. Вихідною умовою, що забезпечує ефективне використання краєзнавчого матеріалу на уроках української мови, є добір його змісту за сукупністю названих критеріїв. Згідно з ними, матеріал, який учитель планує використати на уроці, має бути доступним для розуміння школярами, не переобтяженим зайвою, занадто детальною інформацією; співвідноситися з основним програмовим матеріалом. Вибравши способи опрацювання краєзнавчого матеріалу, вчитель має продумати і його місце в структурі уроку.

Місцевий матеріал можна успішно використовувати на різних

етапах уроку. Під час процесу добору змісту матеріалу на основі текстів письменників рідного краю важливим критерієм є також його особистісна значущість для учнів. Реалізація цієї вимоги, як показали результати експериментального дослідження й аналіз передового педагогічного досвіду, забезпечується кількома шляхами: залученням учнів до добору краєзнавчого матеріалу для уроку (за умови різних способів педагогічної підтримки – залежно від індивідуальних особливостей школярів). Так учні можуть робити (за власним вибором) невеликі повідомлення про місцеві архітектурні пам'ятки, відомих людей свого населеного пункту, письменників; добирати ілюстрації, виготовляти малюнки. Ще один шлях – вільний вибір вправ, запропонованих учителем, учнями, врахування учителем змісту і обсягу пізнавальних інтересів учнів.

Важливими для формування комунікативної компетентності учнів можна назвати види вправ, спрямовані на розвиток продуктивної та рецептивної мовленнєвої діяльності та комунікативної компетентності. У роботі з розвитку вмінь сприймати письмовий текст ефективним є різнотипне читання (вголос/мовчки, повне/вибіркове, спрямоване/опосередковане). Під час аудіювання варто застосовувати аналіз тексту, його інтерпретацію, метод символічного бачення смислу тексту тощо. У процесі розвитку в учнів умінь говоріння позитивні результати в навчання вносять складання діалогів і монологів, дискусія, обговорення, диспути; захист реферату, підготовка доповіді, презентації; рольові та ділові ігри, інтерв'ювання, виступ перед аудиторією (ведучий, опонент, доповідач тощо). Для формування вмінь писемного мовлення необхідно застосовувати метод творчих робіт (перекази, твори, проекти тощо); редагування тексту, рецензування висловлювань, створення текстів для сайту школи, шкільної газети та електронної пошти, метод асоціацій, мозковий штурм та ін.

Успішному формуванню літературних компетентностей можуть сприяти уроки літератури рідного краю, що мають завдання поглибити знання учнів про життя та творчість письменників-земляків, викликати інтерес до їхньої творчої спадщини, до історичного минулого та сьогодення; формувати високі естетичні та художні смаки, уміння кваліфікованого читача, який розуміє літературу як мистецтво слова, уміння вибирати й оцінювати справжні мистецькі твори високої художньої вартості; розвивати здатність робити самостійні висновки, узагальнювати та систематизувати знання, викликати бажання оберігати й примножувати традиції свого краю. При плануванні уроків літератури рідного краю найскладніше грамотно задекларувати в конспекті аналітичні вміння та навички, що відповідають меті конкретного уроку й будуть системно, за принципом послідовного ускладнення пов'язані з попереднім наступними уроками, розвиток яких продовжиться через певний час, рік чи два, приведе до запланованих компетентнісних змін. Наприклад, ми плануємо розвинути в учнів у перспективі образне

мислення. У цілепокладальну частину конспектів уроків необхідно систематично вносити пункт про розвиток навичок образної конкретизації, а пізніше й образного узагальнення, і не лише вносити модну фразу в конспект, а й добирати та зреалізовувати спрямований на це комплекс вправ, завдань, які б технологічно гарантували результат. Анотаційні статті програми націлюють на певний кут розгляду кожного художнього твору, фіксують особливості конкретного тексту. Неструктурованими залишаються загальні компетентнісні рекомендації щодо літературного розвитку, тому подібна наскрізна думка в програмі не проглядається. Відповідно, така конструкторська робота покладена на плечі вчителя. Головним і необхідним аспектом під час вивчення літератури рідного краю є форми, методи і прийоми навчання, які застосовує вчитель на уроках. Удосконалення їх є важливою передумовою для формування літературних компетентностей, вироблення художніх смаків учнів.

Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок. Сучасний урок – це урок демократичний. Для такого уроку характерними ознаками є: підготовка не мовознавців-теоретиків, а гуманних освічених людей; навчання не словом, а справою; проведення його не для учнів, а разом з ними; спрямовування діяльності не на клас в цілому, а на особистість кожного учня; забезпечення повного засвоєння навчального матеріалу на уроці. Нетрадиційні уроки та завдання, розв'язання проблемних ситуацій допомагають не тільки уникнути одноманітності та шаблонності, а й формують творчі здібності, допомагають дитині повірити у свої сили.

Таким чином, ми можемо сказати, що використання краєзнавчих матеріалів на уроках української мови та літератури сприяє естетичному вихованню учнів, розвитку їх емоційного світу і художніх смаків. Використання краєзнавчого матеріалу, також, дає можливість простежити загальноісторичний процес крізь призму місцевих подій і явищ, поглибити знання учнів, сприяє свідомому сприйняттю та осмисленню подій історії України.

Список використаної літератури

- 1. Педенко Н. І.** Розвиток креативного потенціалу учнів на уроках словесності / Н. І. Педенко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2006. – № 32. – С. 2.
- 2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій** / Автор-укладач Наволокова Н. П. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – С. 53, 58, 82.
- 3. Стефанович Т. В.** Майстер-клас для вчителів-філологів / Т. В. Стефанович // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2008. – № 29. – С. 5.
- 4. Омельченко В. Є.** Краєзнавчі дослідження на уроках словесності: Розвиток творчого потенціалу учнів / В. Є. Омельченко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2008. – № 24. – С. 3.

Касьяненко І. В. Розвиток творчих здібностей учнів на уроках мови та літератури через використання матеріалів із краєзнавства і традицій рідного краю

У статті розкрито особливості розвитку творчих здібностей учнів на уроках мови та літератури через використання матеріалів із краєзнавства і традицій рідного краю.

Розкрито сутність поняття «творчі здібності», здійснено аналіз основних підходів, які мають пріоритетне значення щодо розвитку творчих здібностей учнів. Визначено основні загальнодидактичні та лінгвометодичні принципи творчого навчання.

У статті подано приклади завдань, побудованих на краєзнавчій основі, для уроків української мови й української літератури з метою розвитку творчих здібностей учнів.

Ключові слова: творчість, творчі здібності, краєзнавство, рідний край, уроки української мови і літератури, нетрадиційні уроки, творча особистість.

Касьяненко И. В. Развитие творческих способностей учащихся на уроках языка и литературы через использование материалов по краеведению и традициям родного края

В статье раскрыты особенности развития творческих способностей учащихся на уроках языка и литературы через использование материалов по краеведению и традициям родного края.

Раскрыта сущность понятия «творческие способности», осуществлен анализ основных подходов, которые имеют приоритетное значение для развития творческих способностей учащихся. Определены основные общедидактические и лингвометодические принципы творческого обучения.

В статье представлены примеры заданий, построенных на краеведческой основе, для уроков украинского языка и украинской литературы с целью развития творческих способностей учащихся.

Ключевые слова: творчество, творческие способности, краеведение, родной край, уроки украинского языка и литературы, нетрадиционные уроки, творческая личность.

Kasianenko I. Development of pupils' creative abilities using the materials on local history and traditions of our local land

The article deals with the peculiarities of pupils' creative abilities using the materials on local history and native land's traditions.

It explains the essence of the concept «creative abilities» and analyses the main approaches which are of priority importance as far as the development of creative abilities of pupils is concerned.

The article defines the key didactic, linguistic and methodical principles of creative teaching. The article includes the examples of tasks that are based

on local history for the lessons of Ukrainian and Ukrainian Literature with the purpose of the development creative pupils' abilities.

Key words: creativity, creative peculiarities, study of local lore, native land, lessons of Ukrainian and Ukrainian Literature, innovative lessons, creative personality.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2017 р.

Прийнято до друку 25.05.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Нікітіна А. В.

УДК 821.161.2

О. В. Кевешлігеті

**ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ОСНОВА
НАЦІОНАЛЬНО-МОВНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
ЗАСОБАМИ ДРАМИ А. БОБУЛЬСЬКОГО «ЦАРЕВИЧ АЛЬФОНС»**

Нині актуальна проблема національно-мовного особистісного виховання, синтезуюча філософські, педагогічні ідеї, є важливою в суспільстві, котре прагне через інноваційні технології та програми реформувати зміст навчання і виховання як учнів, так і студентів.

Відсутність або втрата зв'язку з рідною землею, народом, на жаль, спричинює появу несвідомих громадян, байдужих до українських цінностей. Процес імплементації духовних цінностей у педагогічну науку засобами художньої літератури чи іншими різновидами мистецтва є необхідним. Вчителі, вихователі й викладачі прилучатимуть дітей, молодь до культурної національної спадщини при умові, якщо матимуть кращі зразки відповідних українських літературних джерел, завдяки яким можна спостерігати суголосність важливих для життя ідей, інтеграцію сюжетів власне національної і світової літератури.

Основна мета дослідження – розкрити лінгводидактичну основу національно-мовного виховання особистості засобами драми А. Бобульського «Царевич Альфонс».

Завдання дослідження:

– розкрити грані таланту малодослідженого українського письменника Антонія Бобульського (псевд.: Дідо Микула, Давид Шрапнель, Іван Півчук; 11. 06. 1877, Краків – осінь 1951, Ужгород), ім'я котрого, на жаль, не стало відомим сучасному читачеві (є тільки поодинокі згадки в Інтернет-ресурсах; аналіз творчого доробку взагалі відсутній), але заслуговує на увагу за те, що він формував свідомість українців через художнє слово, символ, соціальні знакові структури у творах;

– відтворити на основі аналізу драми-казки А. Бобульського «Царевич Альфонс» народний світогляд і систему національно-мовного